

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hlušíka, Ph.D. ve věci

žalobce: J. Š.
zastoupeného advokátem Mgr. Ing. Martinem Janotou
sídlem 28. října 1727/108, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

proti
žalovanému: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie
Moravskoslezského kraje
sídlem 30. dubna 1682/24, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

A) Vymezení věci, žaloba

1. Žalobce se žalobou domáhal ochrany před jednáním žalovaného spočívajícím v předvolání ze dne 28. 8. 2019, č. j. KRPT-130401-96/TČ-2019-070773-0341 (dále jen „předvolání ze dne 28. 8. 2019“) k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“), na základě kterého je žalovaný oprávněn pro účely budoucí identifikace snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získat informaci o genetickém materiálu. K provedení těchto úkonů mělo dojít dne 5. 9. 2019, v 8:00 hodin. Žalobce byl předvolán v rámci probíhajícího trestního stíhání jeho osoby, zahájeného usnesením Policie ČR, MŘ police Ostrava, 3. oddělení obecné kriminality ze dne 7. 8. 2019, č. j. KRPT-130401-96/TČ-2019-070773-0341 pro přečin vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Konkrétně žalovaný žádal, aby soud určil, že specifikovaný zásah byl nezákonný, a dále aby soud zakázal žalovanému provést uvedené úkony.
2. Žalobce v žalobě namítal, že předvoláním k provedení identifikačních úkonů ve smyslu § 65 zákona o policii by došlo k zásahu do jeho práva na informační sebeurčení. Jde o aspekt práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, výslovně garantovaný v čl. 10 odst. 3 Listiny. Zejména pak při odebrání biologických vzorků za účelem získání informací o genetickém materiálu.
3. Poukázal dále na to, že žalovaný musí v případě, že k provedení identifikačních úkonů přistoupí, zvažovat v rámci správního uvážení přiměřenost provádění identifikačních úkonů okolnostem konkrétního případu. Není právem ani povinností policejního orgánu přistoupit k provedení identifikačních úkonů u každého případu podezření z úmyslného trestného činu, neboť nelze připustit postup směřující k plošnému shromažďování těchto údajů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017-93).
4. V předmětném předvolání žalovaný neuvedl žádný konkrétní důvod, proč v případě žalobce osobní údaje získané identifikačními úkony potřebuje pro plnění svých úkolů.
5. Žalobce dále připomněl, že, jak vyplývá z usnesení o zahájení trestního stíhání, byla účast žalobce na stíhaném jednání naprosto okrajová, žalobce poškozeného nenapadl, ani mu nevyhrožoval, byl pouze přítomen jednání spoluobviněného. Trestní řízení bylo vedeno pouze pro přečin, žalobce je bezúhonnou osobou bez záznamu v trestním či přestupkovém rejstříku.
6. U ústního jednání konaného v projednávané věci dne 4. 5. 2022 žalobce doplnil, že není pochyb, že vůči žalobci bylo zahájeno trestní stíhání za vytýkané jednání a že byl i následně odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Ostravě. Zdůraznil, že samotné odsouzení nemá ale ve věci žádný význam, když v době předvolání žalobce ještě odsouzen nebyl. Žalobci byl přitom uložen trest podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody při samotné spodní hranici, která činí 6 měsíců, a to v trvání 8 měsíců. Policejní orgán měl přihlédnout k tomu, že žalobce byl osobou dosud netrestanou, nebyl u něj evidován ani přestupek a jeho jednání, za které byl odsouzen, bylo zjevným excesem. Policejnímu orgánu muselo být s ohledem na praxi zřejmé, že žalobci hrozí max. podmíněný trest odnětí svobody. Připomněl dále, že na rozdíl od osob uvedených v § 65 písm. b) zákona o policii je v případě § 65 písm. a) zákona o policii nutné daleko více zvažovat všechny okolnosti a pečlivě posuzovat přiměřenost předpokládaného zásahu.

7. Žalobce dále zdůraznil, že Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, rozhodoval o obdobné věci rozsudkem ze dne 24. 8. 2021, č. j. 60 A 6/2021-39, kdy žalobě vyhověl.

B) Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Uvedl, že má za to, že postupoval zcela v souladu s § 65 zákona o policii. Žalovaný na rozdíl od žalobce žalobcovu účast na spáchaném jednání nevyhodnotil jako účelovou. Připomněl, že jedním ze statem svěřených úkolů Policie ČR je také předcházet trestné činnosti a za tímto účelem zákonodárce poskytl oprávnění shromažďovat a zpracovávat citlivé údaje u osob podezřelých z úmyslné trestné činnosti a taktéž u osob odsouzených, jako nástroj prevence recidivy.

C) Skutečnosti vyplývající ze spisu PČR

9. Z předloženého spisového materiálu soud pro účely svého rozhodnutí zjistil, že usnesením Policie ČR, MŘ Ostrava, 3. oddělení obecné kriminality ze dne 7. 8. 2019, č. j. KRPT-130401-63/TČ-2019-070773-0341 bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro přečin vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku, spáchaného ve formě spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku spolu se spoluobviněným, který měl žalobce spáchat ve zkratce tím, že po domluvě se spoluobviněným, pozval poškozeného do bytu v Ostravě- Hrabůvce, kde po poškozeném požadovali úhradu dluhu, což umocňovali výhružkami, že byl u jednoho člověka, co také někomu dlužil peníze a drtili mu obličej kolenem, že mají svoje lidi, kterým nedělá problém někomu podřezat hrdlo, že jej odvezou do lesa a rozřezou, následně vzali poškozeného do auta a odvezli jej na pobočku České pošty a stále na něm vyžadovali úhradu dluhu dalšími výhružkami. Dne 28. 8. 2019 byl žalobce předvolán k provedení úkonů podle § 65 zákona o policii, a to na den 5. 9. 2019; předvolání bylo žalobci doručeno 28. 8. 2019. Podáním ze dne 4. 9. 2019 žalobce prostřednictvím svého zástupce sdělil policii, že se k provedení úkonu nedostaví a že proti předvolání se brání žalobou ve správním soudnictví. S ohledem na podanou žalobu k provedení identifikačních úkonů nedošlo. V předvolání ze dne 28. 8. 2019 je citován § 65 zákona o policii. Dále je v něm uvedeno poučení, že žalobce může být předveden, pokud se na výzvu nedostaví. Dne 11. 9. 2019 byla na žalobce podána obžaloba pro předmětný přečin. Z podané obžaloby mj. vyplývá, že žalobce nebyl v minulosti odsouzen za spáchání trestného činu ani uznán vinným ze spáchání přestupku. Ze spisu dále vyplývá, že žalobce byl trestním příkazem Okresního soudu v Ostravě ze dne 20. 9. 2019, č. j. 7 T 70/2019-140, uznán vinným ze spáchání předmětného přečinu; trestní příkaz nabyt právní moci dne 17. 10. 2019. Mezi účastníky je nesporné, že uvedeným trestním příkazem byl žalobce odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody na 8 měsíců.

D) Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal postup žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl ke dni rozhodnutí soudu podle § 87 odst. 1 část věty před středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). U ústního jednání dne 4. 5. 2021 setrvali účastníci na svých stanoviscích. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

11. Podle § 82 s. ř. s. „každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“.
12. Pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. je nezbytné splnit pětici kumulativních podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. poskytnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65; č. 603/2005 Sb. NSS).
13. Podle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii platí, že „policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu, snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení“. Odst. 2 téhož ustanovení stanoví, že „nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity“.
14. Podle § 11 písm. c) zákona o policii platí, že „policista a zaměstnanec policie jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem“.
15. Předně se krajský soud zabýval tím, zda již samotné předvolání ze dne 28. 8. 2019 může být nezákonným zásahem správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s.
16. Krajský soud uvádí, že žalovaný při realizaci předvolání ze dne 28. 8. 2019 nevystupoval jako orgán činný v trestním řízení, nýbrž jako správní orgán, který vytvářel databázi údajů využitelných při pátrání po trestné činnosti a jejím potírání (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13 či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 9 As 168/2015-43).
17. Judikatura Nejvyššího správního soudu již v minulosti dospěla k závěru, že při posuzování toho, zda může výzva sama o sobě představovat zásah, proti němuž je přípustná žaloba podle § 82 a násl. s. ř. s., je třeba vycházet z jejího konkrétního obsahu (viz např. rozsudek ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Aps 6/2006-70). Za zásah, resp. pokyn správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s. lze dle konstantní judikatury považovat výzvu v případě, že je pro adresáta závazná a je na něm přímo vynutitelná. Například v rozsudku ze dne 30. 4. 2008, č. j. 4 Aps 5/2007-53, Nejvyšší správní soud vyslovil, že zásahem jsou „obecně úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují, a ty jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu. Kromě neformálnosti samotného zásahu je neformální i donucení v případě nerespektování pokynu či příkazu (...)“ (k uvedenému viz také např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2008, č. j. 2 Aps 3/2007-91, č. 2199/2011 Sb. NSS).

18. Ochrana proti výzvě prostřednictvím žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu či donucení správního orgánu, která je pro jejího adresáta závazná a vynutitelná, „je přiléhavá i z hlediska efektivity soudní ochrany. Tento typ žalob je totiž ze zákona určen k přednostnímu projednání (§ 56 odst. 3 s. ř. s.), a soud tak má u zásahové žaloby směřující proti výzvě možnost se do věci vložit dříve, než dojde k nevratnému zásahu do práv adresáta výzvy“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 6 As 311/2016-84). Důvod, ze kterého je výzva k určitému konání (jako závazný a vynutitelný pokyn spojený s určitými povinnostmi) kvalifikována jako zásah, tedy tkví v nutnosti garantovat jednotlivci dostatečně rychlou ochranu jeho zaručených práv (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, č. j. 2 As 35/2014-109).
19. Výzvu k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii lze tak bezpochyby považovat za závazný a přímo vynutitelný úkon, tedy i za zásah podle § 82 s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33)
20. S ohledem na tento závěr se krajský soud dále zabýval tím, zda byl zásah spočívající v předvolání ze dne 28. 8. 2019 souladný se zákonem.
21. Krajský soud má za to, že k předvolání a následnému provedení úkonů podle § 65 zákona o policii může dojít při kumulativním naplnění těchto podmínek: 1) jedná se o plnění úkolů policie, 2) pro účely budoucí identifikace, 3) osoba, vůči níž úkon směřuje, byla obviněna ze spáchání úmyslného trestného činu, 4) provedení identifikačních úkonů je s ohledem na okolnosti případu přiměřené.
22. Mezi účastníky v zásadě není spor o tom, že podmínky 1) až 3) byly splněny (k čemuž se připojuje i soud). Rozdílné jsou však představy ohledně přiměřenosti předvolání ze dne 28. 8. 2019. Tímto kritériem se proto soud dále zabýval.
23. Při těchto úvahách lze poukázat na rozsudek ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017-93, ve kterém Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je vždy nutné „zvážit *proporcionalitu potenciálního zásahu do práva na informační sebeurčení předvolané osoby, a to s ohledem na specifické okolnosti každého jednotlivého případu*“. Stejný závěr pak vyplývá z již zmiňovaného rozsudku téhož soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33. V obecné rovině pak tentýž závěr vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 2. 4. 2020, č. j. 2 As 164/2019-30 (byť se uvedený rozsudek vztahoval k uchovávání již odebraných biologických vzorků, soud zmínil, že při práci s biologickými vzorky je vždy nutné posuzovat konkrétní okolnosti případu). Zdejší soud se s názorem Nejvyššího správního soudu ztotožňuje a má za to, že je nutné jej aplikovat i v nyní projednávaném případě.
24. Samotné předvolání ze dne 28. 8. 2019 žádné důvody, které by vypovídaly o přiměřenosti zásahu do práv žalobce, neobsahuje. To ještě neznačí jeho nezákonnost, neboť uvedené předvolání není správním rozhodnutím, které by muselo obsahovat odůvodnění. Soud tak při posuzování přiměřenosti zásahu hodnotil skutečnosti uvedené účastníky a vyplývající ze správního spisu.
25. V rámci identifikačních úkonů je žalovaný oprávněn provést také odběr biologických vzorků umožňujících získání informací o genetickém vybavení. Sběr, uchovávání a zpracování profilu DNA představuje významný zásah do práva na soukromí osoby, které se tento profil DNA týká ve smyslu čl. 7 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (obecně k zásahu do tohoto práva srov. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci S. a Marper proti Spojenému

království č. 30562/04 a 30566/04, ze dne 4. 12. 2008, ve věci Aycaguer proti Francii č. 8806/12 ze dne 22. 6. 2017 nebo ve věci Dragan Petrovič proti Srbsku č. 75229/10 ze dne 14. 4. 2020). Odběrem genetického materiálu a následným získáním profilu DNA lze totiž získat nejen identifikační údaje konkrétní osoby, nýbrž i údaje o její rodině a zdravotním stavu. Vždy pak existuje riziko případné ztráty nebo zneužití takto nesmírně citlivých osobních údajů. S tvrzením žalobce ohledně zásahu do jeho práv se proto soud zcela ztotožňuje. Vedle toho však stojí silný veřejný zájem na odhalování trestných činů a jejich pachatelů, který v sobě zahrnuje i ochranu života, zdraví a majetku osob.

26. Při hodnocení těchto kolidujících zájmů soud vycházel zejména z okolností vypovídajících o osobě žalobce a o trestném činu, který je žalobci kladen za vinu (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2020, č. j. 2 As 164/2019-30).
27. V nyní projednávané věci byl žalobce obviněn ze spáchání přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku, za který trestní zákoník připouští uložení trestu v rozmezí do 6 měsíců do 4 let. Je důležité zdůraznit, že se jedná o úmyslný násilný trestný čin proti svobodě.
28. Na jednu stranu je nutné vzít v úvahu, že žalobce před obviněním ze spáchání uvedeného trestného činu nebyl odsouzen za spáchání trestného činu ani nebyl uznán vinným ze spáchání přestupku. Ze spisového materiálu nevyplývaly a ani nebyly před soudem tvrzeny žádné skutečnosti, ze kterých by vyplývala důvodná obava, že by mohl žalobce v budoucnu páchat další či obdobnou trestnou činnost.
29. Na druhou stranu právě u násilných trestných činů směřujících proti svobodě je podle soudu zcela na místě přistoupit k provedení identifikačních úkonů, neboť s ohledem na charakter trestné činnosti, tudíž její celkové společenské škodlivosti a rovněž tak s přihlédnutím k druhu a výměře v úvahu přicházejícího trestu lze s jistotou obhájit veřejný zájem na předcházení trestné činnosti, k němuž je právě Policie ČR povolána. V té souvislosti lze připomenout závěry vyslovené Ústavním soudem v Nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18, zejm. v bodě 80, podle kterých „*Stíhání trestných činů, respektive jejich předcházení, odhalování a vyšetřování, jakož i spravedlivé potrestání jejich pachatelů, je ústavně aprobovaným veřejným zájmem nebo účelem (čl. 80 Ústavy), jenž v obecné rovině odůvodňuje zásah do tohoto práva [srov. náleze ze dne 23. 5. 2007 sp. zn. II. ÚS 615/06 (N 88/45 SbNU 291), zejména bod 16; náleze ze dne 27. 9. 2007 sp. zn. II. ÚS 789/06, (SbNU 150/46), body 15 až 22; náleze ze dne 29. 2. 2008 sp. zn. I. ÚS 3038/07 (N 46/48 SbNU 549)]. Jeho smyslem je postihování nejzávažnějších porušování základních práv a svobod nebo případů poškozování ústavním pořádkem nebo zákonem chráněných veřejných statků ze strany státu, čímž je jim současně poskytována právní ochrana v širším slova smyslu. Předmětný veřejný zájem obстоjí i jako účel aprobovaný čl. 8 odst. 2 Úmluvy, který umožňuje, je-li to nezbytné v demokratické společnosti, zasáhnout do práva na respektování soukromého života v zájmu ochrany práv a svobod jiných, národní a veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti či ochrany zdraví a morálky.*“ V bodě také Ústavní soud uzavřel, že „*Ochrana společnosti před kriminalitou ospravedlňuje požadavek, aby obviněný strpěl některá přiměřená omezení a aby byl k takovému strpění důkazních úkonů přiměřeně donucován. Takovéto donucení není porušením ústavních práv a svobod.*“
30. Krajský soud podotýká, že právě skutečnost, že žalobce byl odsouzen za spáchání úmyslného násilného trestného činu proti svobodě, odlišuje nyní projednávanou věc od věci rozhodované Krajským soudem v Ostravě, pobočkou v Olomouci (viz žalobcem

zmiňovaný rozsudek ze dne 24. 8. 2021, č. j. 60 A 6/2021-39). V tam projednávané věci byl totiž žalobce obviněn ze spáchání přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku, který měl spáchat zjednodušeně řečeno tak, že si od svého známého půjčil peníze v celkové výši 90 000 Kč, ačkoliv věděl, že zapůjčené peníze nebude schopen vrátit. Byl tedy obviněn z přečinu proti majetku, který bylo lze s ohledem na okolnosti spáchání považovat spíše za bagatelní a který stojí spíše na pomezí trestných činů a občanskoprávních deliktů.

31. Nadto, v bodě [29] citovaného rozsudku Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, uzavřel, že „*Provedení identifikačních úkonů si lze podle názoru soudu představit (příkladem) u pachatelů recidivistů, pachatelů zvláště závažných zločinů, pachatelů násilných trestných činů (proti životu a zdraví, proti svobodě, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, některých trestných činů obecně nebezpečných), případně za okolností, které budou jinak odůvodňovat zásadní zásah do soukromí pachatelů.*“ (zdůraznění přidáno). Optikou těchto závěrů podepsaný soud navazuje na dosavadní rozhodovací praxi.
32. Ze všech uvedených skutečností lze podle názoru krajského soudu učinit jednoznačný závěr, že zásah spočívající v předvolání ze dne 28. 8. 2019 nebyl s ohledem na uvedené okolnosti týkající se osoby žalobce a trestného činu, který mu byl kladen za vinu a za který byl nadto pravomocně odsouzen, při zohlednění závažnosti zásahu do práv žalobce, nepřiměřený.

E) Závěr a náklady řízení

33. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
34. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce úspěšný nebyl a žalovanému nevznikly náklady nad rámec jeho úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 4. května 2022

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu